

LAPIN
YMPÄRISTÖKESKUS

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

28.5.2009

LAP-2008-R-18-531

wpd Finland Oy
Keilaranta 13
02150 ESBO

E-post 9.3.2009, bedömningsprogram

UTLÅTANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET FÖR MILJÖKONSEKVENSERNA, MIELMUKKAVAARA VINDPARK

PROJEKTINFORMATION OCH BEDÖMNINGSFÖRFARANDET GÄLLANDE MILJÖKONSEKVENSERNA

Projekt Mielmukkavaara vindpark

Projektansvarig wpd Finland Oy
Keilaranta 13
02150 ESBO

Kontaktperson: Heli Rissanen (tfn +358 (0)40 578 7584)
e-postadress: h.rissanen@wpd.fi

MKB-konsult Pöyry Energy Oy
PL 63
02151 ESBO

Kontaktperson: Tiina Kähö (tfn +358 (0)10 332 1441)
e-postadress: fornamn.efternamn@poyry.com

Kontaktmyndighet Lapplands miljöcentral
Hallituskatu 5 C
96101 ROVANIEMI

Kontaktperson: Leena Ruokanen (tfn +358 (0)40 738 6840)
e-postadress: fornamn.efternamn@ymparisto.fi

Bedömningsförfarande gällande miljökonsekvenserna

Syftet med lagen om bedömningsförfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994, ändrad 458/2006) är att främja bedömningen och ett enhetligt beaktande av miljökonsekvenser vid planering och beslutsfattande och samtidigt

öka medborgarnas tillgång till information och deras möjligheter till medbestämmande.

Bedömningsförfarandet av vindparkens miljökonsekvenser baserar sig på beslutet som har fattats av Lapplands miljöcentral den 17 november 2008.

Programmet för bedömningen av miljökonsekvenserna (MKB-programmet) är den projektansvariges plan om hur bedömningen ska genomföras. I kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet försöker man bl.a. styra det igångsatta MKB-förfarandet samt kontrollera att bedömningsprogrammet är sakligt och tillräckligt och ta ställning till koordineringen av tillvägagångssätten. Bedömningsprogrammet utarbetas av den projektansvarige som även utgående från kontaktmyndighetens utlåtande om programmet utarbetar nödvändiga utredningar och bedömningar om projektets konsekvenser och utarbetar en konsekvensbeskrivning av miljökonsekvenserna (MKB-beskrivning, konsekvensbeskrivning). Kontaktmyndigheten ger även utlåtande om konsekvensbeskrivningen och dess tillräcklighet. Utlåtandet avslutar MKB-förfarandet.

Myndigheterna, parterna och de som är intresserade av ärendet har möjlighet att yttra sig och framlägga sin åsikt såväl om MKB-programmet som om MKB-beskrivningen.

Till de ansökningar om tillstånd som behövs för att genomföra projektet ansluts konsekvensbeskrivningen av miljökonsekvenserna samt kontaktmyndighetens utlåtande om den. Av tillståndsbeslutet måste framgå hur konsekvensbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den har beaktats.

Projektet och dess placering samt presenterade alternativ

wpd Finland Oy och Forststyrelsen Laatumaa (de projektansvariga) planerar att bygga en vindkraftverkspark på Mielmukkavaara i Muonio, ca 16 km norr och nordvästom Muonio kommuncentrum. Projektet omfattar en vindkraftpark med en totaleffekt på 30 – 45 MW (15 – 10 vindkraftverk med en enhetseffekt på 3 MW) samt en 110 kV:s kraftledning till Muonio kraftcentral, som ligger mellan kommuncentret och Olos på norra sidan av stamväg 79. Kraftledningens längd är ca 20-25 km. Kraftverkets högsta höjd, rotorn inberäknad, är ca 150 meter.

Alternativ 0: Projektet genomförs inte.

Alternativ 1: 15 kraftverk, enhetseffekt 3 MW

Alternativ 2: 10 kraftverk, enhetseffekt 3 MW

Alternativ A: Kraftledningen blir en luftledning på norra sluttningen av Mielmukkavaara och går runt Mielmukkavaara på östra sidan. Ledlinjen ansluter sig till den befintliga 45 kV ledningen mellan sjöarna Syväjärvi och Mielmukajärvi så att den följer denna ledlinje till Muonio kraftcentral. Linjeföringen av den nya leden avviker från den nuvarande kraftledningen vid överfarten över norra delen av Utkujärvi och Laitakoski.

Alternativ B: Kraftledningen blir en luftledning på norra sluttningen av Mielmukkavaara och går runt Mielmukkavaara på västra sidan. Ledlinjen går mellan Mielmukkavaara och Mielmukkavuoma söderut till stamväg 21 och

längs den till norra sidan av Ylimuonio. Härifrån går linjen på norra sidan av Utkujärvi till södra sidan av Kaarnaksenvaara, där den ansluter sig till den befintliga ledlinjen som går till Muonio kraftcentral. Linjeföringen av den nya leden avviker från den nuvarande kraftledningen vid överfarten över norra delen av Utkujärvi och Laitakoski.

Alternativ C: Kraftledningen följer alternativ B till västra sidan av Ylimuonio där den svänger söderut och överskrider stamväg 21 och fortsätter till Autioniemi. Från Autioniemi överskrider linjen Muonio älv och går längs södra stranden av öarna Kuusisaari och Isosaari. I östra ändan av Isosaari överskrider linjen åter en gång Muonio älv och fortsätter i samma riktning och överskrider Utkujoki på västra sidan av Poikkijärvenmaa. Härifrån går linjen söderut till Lapalipalo där den svänger österut och överskrider stamväg 21 på norra sidan av Keinovuonmaa och fortsätter mellan Ylinenvaara och Iso Laitajärvi till södra sidan av Keskinenvaara där linjen ansluter sig till den befintliga 45 kV ledlinjen som går till Muonio kraftcentral.

INFORMATION OCH HÖRANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

wpd Finland Oy har den 9 mars 2009 lämnat bedömningsprogrammet för konsekvenserna av Mielmukkavaara vindparksprojekt till Lapplands miljöcentral. Bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna av vindparken och hörandet om det har från och med den 17 mars 2009 för hela tiden för konsekvensförfarandet lagts till påseende i kommunkansliet i Muonio och i Lapplands miljöcentral. Kungörelsen om bedömningsprogrammet har publicerats i tidningarna Lapin Kansa och Pohjolan Sanomat den 15 mars 2009 och i tidningen Luoteis-Lappi den 19 mars 2009. Den officiella anslagstiden var 17.3.2009 - 29.4.2009 och under den tiden skulle utlåtandena och åsikterna sändas till miljöcentralen.

Det har även varit möjligt att bekanta sig med bedömningsprogrammet på kommunbiblioteket i Muonio, i den samnordiska biblioteksbussen samt på Internet www.ymparisto.fi > Alueelliset ympäristökeskukset > Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet > Mielmukkavaaran tuulipuisto.

Lapplands miljöcentral har begärt utlåtande om bedömningsprogrammet av Muonio kommun, Lapplands förbund, Forststyrelsen, Lapplands naturtjänster, Enontekis kommun, Museiverket, Tornedalens landskapsmuseum, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Lapplands TE-central, Vägförvaltningen, Lapplands vägdistrikt, Gränsbevakningsväsendet, Gränsbevakningen i Lappland, Flygstaben, Lapplands naturskyddsdistrikt, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry (Lapplands ornitologiska förening), Finavia Enontekis flygplats, Harrinivan Lomakeskus, Lapin Safarit, Lapland Hotels, Luoteis-Lapin matkailuyhdistys ry, Tunturi-Lapin kehitys ry, Muonio el-andelslag, Kätkäsuvanto byaförening, Ylimuonio byaförening, Muonio renbeteslag, Muonio renbeteslag/Yläperän tokkakunta, Renbeteslagsföreningen, Muonio jaktvårdsförening, Ylimuonion Kairamiehet ry, Maahiset ry och jägarna i Kätkäsuvanto.

Materialet har den 10 mars 2009 sänts till miljöministeriet för hörande i Sverige. Naturvårdsverkets utlåtande om det svenska ställningstagandet har den 7 maj 2009 kommit från miljöministeriet.

Om projektet har ett möte för allmänheten arrangerats den 30 mars 2009 i auditoriet i högstadieskolan i Muonio. Kungörelsen om mötet för allmänheten meddelades den 19 mars 2009 i tidningen Luoteis-Lappi och den 15 mars 2009 i tidningarna Lapin Kansa och Pohjolan Sanomat.

UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Från Finland har 12 utlåtanden inkommit och därtill utlåtandet från Sverige. Totalt sex åsikter har getts. I mötena för allmänheten deltog nästan 50 personer.

Åsikter som gavs på det allmänna mötet den 30 mars 2009

- Hetta-Pallas utflyktsleden går i ett vackert nationalparksområde. Den kommande vindparken kommer att synas på största delen av den 60 km långa leden.
- Alternativen för 110 kV el-ledningen skulle till största delen, i synnerhet i Ylimuonio, att gå på privata marker.
- Hellre vindkraft vid havsstranden, i södra Finland, inga isningsproblem, inga landskapsproblem och de som använder/köper vind-el är i de södra delarna. I Lappland litar man ju på vattenkraft.
- Att dra kraftlinjen genom byn vore en oförlätlig lösning, kraftlinjen skulle gå över bosättningen och i den närliggande terrängen. Även konsekvenser för hälsan. Varför ökar man inte antalet kraftverk i Olos där naturen har skövats och strukturerna är i ordning?
- Man borde utreda och ta upp konsekvenserna för den berörda platsens klimat, konsekvenserna för temperaturen, temperaturdifferensernas konsekvenser för effekten.
- El-linjens delar, stolpar kan vara konstverk.
- Vindforskning är mycket viktigt.
- Det vore bra att utveckla tomtpolitiken i närområdet. Inga överföringskostnader för de närliggande förbrukarna och inga överföringsförluster för bolaget.
- Behövs det stängsel runt tornen? Vilka konsekvenser har stängslen för viltbråd? Kan tornets fundament fungera som jaktorn?
- Bedömning av de visuella konsekvenserna av vilken färg kraftverken har och betydelsen för fåglarna?
- Kommer man att lägga flygvarningsljus och hurdana? Konsekvenserna av ljusen?
- Strukturen är tämligen hög eftersom Mielmukkavaara redan i sig är ett högt berg. Konsekvensområdet är stort.
- För sluttningarna måste jordkabelförbindelse utredas.
- Kan elektriciteten öronmärkas?
- Bullerområdets vidd, periodicitet och väderleksförhållandenas konsekvenser.

Utlåtanden

1. Muonio kommunstyrelse

Kommunen har ingenting att anmärka på bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna av Mielmukkavaara vindpark.

2. Lapplands förbund

I den gällande regionplanen för Fjäll-Lappland ligger Mielmukkavaara vindparksområde i ett område som har påvisats som jord- och skogsbruksdominerat område. I området har en reservering för vindkraftverksområde antecknats. För Fjäll-Lappland området håller man som bäst på att utarbeta en landskapsplan som ska godkännas i Lapplands förbunds fullmäktige i november 2009. I Fjäll-Lapplands landskapsplan har Mielmukkavaara området anvisats som jord- och skogsbruksdominerat område och antecknats som område för vindkraftverk. Med det påvisas sådana områden som bäst passar att utnyttjas för vindkraft och som avses i de riksomfattande målen för områdesanvändning. Landskapsplanen påvisar el-linjens förbindelsebehov som går på östra sidan av Mielmukkavaara på sträckan Muonio-Palojoensuu. Med beteckningen reserverar man sig för att förbättra överföringssäkerheten för elektricitet genom att påvisa förbättrings- eller utvidgningsbehov för det gamla nätet. Mielmukkavaara ligger vid kanten av målområdet för landsbygdsutveckling av Ylimuonio – Sonkamuoika samt vid den nationellt viktiga trafikkorridoren *Norrskensvägen*. I landskapsplanen har man i närheten av Mielmukkavaara påvisat den nationellt betydande byggda kulturmiljön i Ylimuonio samt det nationellt värdefulla landskapsområdet i Kajanki.

Områdesreserveringarna för vindkraft som har antecknats i landskapsplanen baserar sig på den av Lapplands förbund utarbetade utredningen *Tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat Lapin tunturit ja vaarat* (2005) (Fjäll och berg i Lappland som är mest lämpliga för vindkraftproduktion). I utredningen visade det sig att Mielmukkavaara området inom ramarna för de kriterier och den noggrannhet som användes i utredningen var ett av de mest lovande fjäll- eller bergen som undersöktes för att användas för vindkraft. Med landskapsplanen försöker man säkra de nationella behoven inom energiförsörjning och anpassa dem till den övriga samhällsstrukturen samt till landskapet och naturvärdena.

Lapplands förbunds kansli anser att bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna av Mielmukkavaara vindpark har utarbetats grundligt och väl. Förslaget kompletteras av ett omfattande och översiktligt bild- och kartmaterial.

3. Forststyrelsen Lapplands naturtjänster

Forststyrelsen har ingenting att anmärka på bedömningsprogrammet.

4. Museiverket

Aspekterna som berör kulturlandskapet, den byggda miljön samt den arkeologiska kulturtraditionen har beaktats sakligt i bedömningsprogrammet.

Museiverket anser att det är bra att man i bedömningen betraktar konsekvenserna på landskapsbilden bl.a. från Pallas fjällen samt även vindparkens förhållande till Pallas-Ylläs fjällens nationalpark. Det är även all anledning att bedöma antalet personer som i rekreations-, turist- och annat sådant syfte rör sig i ödemarken med tanke på de upplevelser som är hotade om vindparken med sina kraftlinjer och vägar byggs.

Enligt de riksomfattande specialmålen för områdesanvändning måste man försäkra sig om att de kulturtraditionella värdena bevaras. De inventeringar som myndigheterna utarbetar och som specialmålen avser har beaktats i bedömningsprogrammet. Inventeringen av "Den byggda kulturmiljön" år 1993

granskas som bäst och i granskningen har områdesavgränsningen av Ylimuonio by förnyats. Den nya avgränsningen finns på kartan i bilagan till detta utlåtande.

Av de fornlämningar som beskrivs i avsnittet om nuläget i programmets projektmiljö (s. 48) har bara en (Ylinen Visantokoski, fornlämningens registernummer 1000009452) eventuellt konsekvenser för de presenterade projektalternativen. Konsekvenserna kommer att utredas med den arkeologiska inventering som görs år 2009. I bedömningsprogrammet konstateras att målet är att minimera eventuella skadliga konsekvenser för den arkeologiska kulturtraditionen (sidorna 58, 62 och 67).

5. Vägförvaltningen, Lapplands vägdistrikt

Lapplands vägdistrikt anser att det är bra att Forststyrelsen vill främja utnyttjandet av förnybara energiformer. I Lappland har man för vindkraftproduktion försökt reservera berg och fjäll som är i ekonomibruk och där miljöaspekterna är obestridliga. Av sådana har Mielmukkavaara konstaterats vara ett av de mest potentiella. Enligt bedömningsprogrammet ska vindparkens konsekvenser för landskapet utredas under bedömningsförfarandet. Enligt vägdistriktet borde konsekvenserna för landskapet speciellt bedömas med tanke på Pallas-Ounasfjällens område. Förutom för att Pallas-Ounasfjällen hör till de nationellt värdefulla landskapsområdena är området även ett av Finlands 27 nationallandskap. Endast Utsjokidalen och Torneälv dalen har förutom Pallas-Ounasfjällen utnämnts till nationallandskap i Lappland. Vindparken har konstaterats föranleda bullerkonsekvenser. Vid placeringen av vindparker borde man beakta möjligheten att senare grunda s.k. tysta områden.

I bedömningsprogrammet har man för trafikens del föreslagit att de transportleder och -mängder som behövs måste bedömas samt deras förhållande till den befintliga mängden tung trafik och vägdistriktet anser att detta är tillräckligt. Enligt vägdistriktet vore det förutom att bedöma de enskilda vindparkernas konsekvenser för miljön även viktigt att bedöma de totala konsekvenserna av en kraftig ökning av vindkraften.

6. Gränsbevakningen i Lappland

Gränsbevakningen har ingenting att yttra sig om bedömningsprogrammet för miljökonsekvenserna.

7. Flygstaben

Den till Mielmukkavaara planerade vindparken ligger i ett sådant område att det inte har någon betydelse för genomföringen av de lagstadgade uppgifter som luftvärnet har.

Luftvärnet har i anslutning till vindparkerna krävt att VTT gör en opartisk undersökning om vindkraftverkens konsekvenser för luftbevakningssensorerna (radar-, infrarjus, akustiska och ESM-sensorer). Undersökningsanspråket har presenterats i utlåtanden till Nylands miljöcentral i anslutning till de vindkraftparker som planeras till Finska vikens område.

Luftvärnets lagstadgade uppgift som berör territorialövervakning och beredskap för försvar av landet i olika situationer förutsätter att de sensorer som används för luftövervakning vid behov placeras inom hela Finlands område.

Därför föreslår luftvärnet att Lapplands miljöcentral även för detta vindparks-projekts del kräver att vindkraftverkens konsekvenser för luftövervakningssensorerna utreds.

8. *Lapplands naturskyddsdistrikt ry*

Till naturskyddsförbundets klimatarbete hör främjande av energibesparing och förnybara energiformer. För att minska klimatutsläppen behövs bland annat lokala klimatgärningar. Vindkraftparken som planeras till Mielmukkavaara är ett av de projekt som fördröjer klimatändringarna och med vilket man försöker höja de förnybara energikällornas andel. Lapplands naturskyddsdistrikt konstaterar att de ärenden som är viktiga för miljöskyddet har presenterats på ett sakligt sätt i projektets konsekvenser för miljön.

För fågelbeståndets del måste man vid placeringen av vindkraftparken och de enskilda kraftverken beakta att de inte placeras i fåglarnas sedvanliga flygvägar och att de inte har sådana strukturer som lockar fåglarna att sätta sig i närheten av kraftverkens propeller (t.ex. vajrar, ledningar). Kraftverken borde vara i samma linje som de sedvanliga flytt-/flygvägarna och inte som hinder tvärs över. De bör inte heller placeras i hotade arters häckningsrevirer eller i dessas närhet. Flygvarningsljuset borde helst ha låg effekt eller blinka, inte klart ljus. Det vore bra om vindkraftparkens byggarbete och montering tidsmässigt kunde försiggå utanför häckningstiden.

De centralaste miljökonsekvenserna av kraftledningens linjedragningar riktas till naturförhållanden, landskapet, kulturlandskapet, markanvändning och bosättning.

De ellinjer som hör till ett vindkraftverk kan leda till en större kollisionsrisk för fåglarna än själva kraftverket. Fåglarnas risk att kollidera med kraftledningarna borde utredas. Antalet fåglar som kolliderar med kraftlinjerna inverkar på antalet fåglar som vistas i närheten. Benägenheten att stöta ihop med ledningarna ökar om kraftledningen går tvärs över en sådan flygväg som fåglarna föredrar. Kraftlinjerna borde kunna observeras av fåglarna med strukturer som fåglarna ser och med rätt placering. Fåglarna har svårare att se tunna elledningar som går nära skogskanten, ledningar som går lägre eller högre än skogskanten eller sådana som annars delvis går in i skogen än sådana tjocka kraftledning som är mot den öppna himlen.

Kraftlinjerna kommer delvis att gå i närheten av semesterbosättning och fast bosättning. Kraftlinjernas konsekvenser för boendetrivseln bör utredas. Kraftlinjen kan utgöra en säkerhetsrisk i händelse av att ledningarna brister, stolparna faller eller kraftigare elmagnetfält i regnväder. Enligt försiktighetsprincipen är det dock skäl att begränsa långvarig exposition av el- och magnetfält som kraftledningen föranleder i den mån det tekniskt och ekonomiskt är möjligt. Man borde undvika att bygga kraftledningar nära bostäderna och på ett närmare avstånd än 100 meter. Kraftledningarna borde ersättas med jordkabel i för fåglarna känsliga områden, på grund av landskapsolägenheter och boendetrivseln.

I alternativet VEA behöver man inte röja någon ny ledningsgata för linjen i samma proportion som i alternativen VEB och VEC. I alternativ VEA är de landskapsmässiga och naturskyddsmässiga nackdelarna de minsta.

I alternativ VEB går ledningslinjen nära semesterbosättning och fast bosättning.

I alternativ VEC går linjen några gånger över Muonio älv, som är en viktig rastplats och flyttningsled för flyttfåglarna. Vid bedömningen måste den kollisionsfara som kraftlinjen förorsakar för fåglarna samt åtgärderna för att undgå en kollisionsrisk utredas. Linjen går delvis i Natura 2000-området och då måste man i utredningen beakta om projektet utgör betydande nackdelar för Naturaområdets skyddsvärden.

Alternativ VEA är det som bäst kan rekommenderas. I detta alternativ är konsekvenserna för boendetrivseln, naturen och de landskapsmässiga olägenheterna de minsta.

Vindkraftverken kommer enligt beräkningarna att synas i en radie på minst 30 km. Detta kan vara av betydelse för invånarnas boendetrivsel och den ödemarkskänsla som turisterna upplever. Det är svårt att helt och hållet förebygga olägenheterna för landskapet men man borde utreda minimeringen av nackdelarna bl.a. genom att kraftverken ”inbakas” i miljön med färgsättning.

9. Lapin Safarit, Tomi Kuosmanen

I bedömningsprogrammet för konsekvenserna på miljön behandlas de eventuella nackdelarna projektet medför bl.a. för turism, rennäring, djur och rekreationsanvändning på ett mångsidigt sätt. Bedömningsprogrammet saknar dock det mest väsentliga, d.v.s. en kartläggning av den eventuella nyttan. Bedömningsprogrammet borde mera detaljerat utreda vilken nationell och framför allt lokal nytta vindparken har; sjunker energipriset, minskar utsläppen från energiproduktion, behöver Muonio mera elenergi, ökar antalet arbetsplatser i Muonio eller förbättras förutsättningarna för näringsverksamhet i Muonio på annat sätt.

De positiva konsekvenserna för miljön måste anges klart. De nationella eller globala konsekvenserna inte bara positiva miljökonsekvenser för byggandet, om slutresultatet av projektet är klart negativt ur lokal synvinkel, d.v.s. om nackdelarna är lokala och nyttan universal.

10. Renbeteslagsföreningen

Mielmukkavaara är renbeteslagets vinter- och sommarbetesområde.

I denna omfattning har det inte tidigare funnits några vindkraftverk i renskötselområdet. Deras konsekvenser för renskötsel har inte undersökts. Renbeteslagsföreningen anser det viktigt att saken undersöks noggrant i de utredningar som görs för MKB-förfarandet.

Muonio renbeteslag ligger i ett område som speciellt är avsett för renskötsel och där marken inte får användas så att användningen medför betydande men för rennäringen. Överlåtelse och utarrendering av mark inom området får ske endast på det villkor att markägaren eller arrendatorn inte har rätt till ersättning för de skador som renarna orsakar (Renskötsellag 2 §).

Renbeteslaget bör garanteras sådan förhandlingsrätt som avses i renskötsellagen 53 §.

Renskötseln förlorar markområden förutom till vindparken och den infrastruktur som parken kräver även i konsekvensområdena till dem. Det är mycket mera än det i MKB-beskrivningen nämnda området på 350 ha som lämpar sig för vindkraft. Vindkraftverkens antal har betydelse för det markområde som behövs för vindkraften. Det kan även ha betydelse som samverkan av det buller och det blinkande som skapas.

I Norge har man bl.a. undersökt kraftledningarnas konsekvenser för renarnas betesbeteende i närheten av kraftledningarna. Där konstaterades att renarna undviker att beta i närheten av kraftledningar och elledningar. Byggandet och det buller som kraftlinjerna medför ändrar renarnas betesbeteende i närheten av linjerna.

Den eventuella vindparken ska placeras mitt i Muonio renbeteslag. Vindparken, vägnätet och kraftlinjen splittrar ett för renarna viktigt betesområde. Till sammans med den övriga infrastrukturen utgör samverkan av dessa en ”nätliknande” användning av marken som inne i sig har ett renbetesområde som inte kan användas. Detta kan styra renarna på icke önskat sätt till bebyggda gårdsområden, trädgårdar eller odlingar. Samtidigt kan det styra renarnas betesgång på ett onaturligt sätt till samma områden, vilket sliter renarnas betesmarker.

I allmänhet har det konstaterats att djuren undviker skugg-ljus effekter. Av människan föranledda olägenheter, i detta fall blinkning och det buller detta medför, kommer att störa renarnas betesgång framför allt på våren under kalvningstiden och på försommaren och följderna blir att vajorna och kalvarna säkerligen kommer att söka sig till andra platser.

Muonio renbeteslag har sagt att alternativet VEA medför större men för renskötseln än de linjedragningar som placeras längs älven. Renskötarnas säkerhet i deras arbete med renskötsel får inte äventyras på grund av kraftledningen. Säkerheten ökas genom att märka kraftledningen med s.k. fågelbollar i områden där renarna insamlas med helikopter. Även annars bör man gynna säkerheten ökande tekniker (t.ex. synlig utmärkning av stagar).

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet har undersökt annan markanvändning i Muonio renbeteslagets område. Undersökningsresultaten, bl.a. information om den övriga markanvändningens andel av renbeteslagets areal, kan fås från Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet. Forststyrelsen, den största markförvaltaren i området, har möjlighet att på ett helhetligt sätt granska konsekvenserna som den övriga markanvändningen medför för rennäringen. Enligt de nationella målen för områdesanvändning bör förutsättningarna för renskötselns områdesanvändning säkras.

11. Muonio jaktvårdsförening

Styrelsen för Muonio jaktvårdsförening föreslår att man i enlighet med beslutet i kommunfullmäktige utreder faunan och floran i Mielmukkavaara området år 2009. Terrängarbetena som berör stadsplaneringen och vindmätningarna startas först efter att dessa utredningar har genomförts.

MKB-förfarandet bör speciellt beakta bergets och dess närområdens betydelse för jägarna i Muonio. Mielmukkavaara är med sina närområden Muonio jaktvårdsföreningens viktigaste älgjaksområde.

Den planerade användningen av området får inte medföra olägenheter för användningen av naturresurserna och inte t.ex. hindra att man rör sig på berget. De planerade vindkraftverkens är så stora att det inte finns tillförlitlig information om konsekvenserna av dem. Kraftverkens eventuella skyddsstängsel måste byggas så att de inte utgör ett hinder för villebråd.

Ärendet innehåller så många oklarheter och hot för vilt att Muonio jaktvårdsförening inte kan understöda projektet.

De iakttagelser som jaktvårdsföreningen kan ange påvisar att av våra stora rovdjur rör sig i bergsområdet åtminstone lo (sedan år -07), björn (2001 - >) och järv (2000 - >) samt havsörn (2000 - >) och därtill även fiskgjuse (ett bo fanns åtminstone ännu för ett par år sedan på Hietala sidan av berget). Vi har inte hittat havsörnens bo men berget ligger helt säkert inom havsörnens bo-byggningsrevir. Våren 2009 iakttogs havsörnen flyga i berget med grenar i munnen. En sakkunnig i detta ärende har lovat att komma och söka havsörnens bo veckan 17.

12. Muonio renbeteslag

Miellmukkavaara är renbeteslagets vinter- och sommarbetesområde. Vindparken har konsekvenser för renskötseln. Renbeteslaget anser det viktigt att saken undersöks noggrant i de utredningar som görs för MKB-förfarandet.

Muonio renbeteslag ligger i ett område som speciellt är avsett för renskötsel och där marken inte får användas så att användningen medför betydande men för rennäringen. Överlåtelse och utarrendering av mark inom området får ske endast på det villkor att markägaren eller arrendatorn inte har rätt till ersättning för de skador som renarna orsakar (Renskötsellag 2 §). Vid användning av marken måste renskötseln beaktas så att användningen inte får medföra betydande men för renskötseln.

Fri rätt till bete är en förutsättning för lönsam renskötsel. Det är en fast rätt som är avsedd och erkänd. Rätten har säkrats med lag (Renskötsellagen 3 §). Detta betyder att renen har rätt att ta sin näring fritt i naturen, undantagen nämns i lagen.

Renbeteslaget bör garanteras sådan förhandlingsrätt som avses i renskötsellagen 53 §. Renbeteslagets utlåtanen och ställningstaganden ska beaktas med betydande tyngdvikt i renbeteslagets område vid beslut som berör vindkraftverket som man planerar placera i Miellmukkavaara.

Marken ägs av staten. Ägande- eller besittningsrätten kan inte överföras till tredje part om detta medför betydande men för renskötseln. I renskötsellagens 53 § stadgas om myndigheternas förhandlingsskyldighet med renbeteslaget. MKB-förfarandet avskaffar eller motsvarar inte förhandlingsförfarandet. De riksomfattande målen för områdesanvändningen måste beaktas; förutsättningarna för renskötselns områdesanvändning måste säkras.

Förändringarna i miljön har en central inverkan på rennäringen. Därtill kan innehållet i speciallagar (renskötsellagen) anses ställa krav på utredningar för den MKB-utredning som utarbetas (Häikiö YVA-selvitykselle asetettavat vaatimukset s. 74-77) (Krav som ställs på MKB-utredningar sidorna 74-77).

Renskötseln förlorar förutom det i MKB-beskrivningen nämnda för vindkraft lämpliga området på 350 ha även dess konsekvensområde. Antalet vindkraftverk inverkar på det markområde som behövs. Kraftlinjen som kommer till renbeteslagets renskötselområde kan bl.a. på grund av det föranledda bullret påverka renarnas betesbeteende samt ändra och hindra renarnas betesrotation och sålunda föranleda icke förutsedda problem och olägenheter.

De nya markanvändningsformerna minskar och splittrar för renarna viktiga betesmarker. Därför borde man i tillståndsvillkoren beakta att de negativa konsekvenserna minskas eller avskaffas.

Kraftlinjen borde placeras i terrängen i ett område där linjen leder till minsta möjliga skada. Renskötarens säkerhet i deras arbete med renskötseln får inte äventyras på grund av kraftledning. Det är mycket svårt att på förhand bedöma hur mycket ett eventuellt vindkraftverk eller en bred uthuggning för kraftlinjen ökar antalet arbetsdagar.

De olägenheter och skador som vindkraftverksverksamheten med sin affärsverksamhet (kraftlinje, vägnät) medför för renbeteslaget, renskötseln och rennäringen måste ersättas till fullo. Likaså ska de icke förutsedda olägenheter, skador och förluster som märks i framtiden ersättas till fullo.

Helt ny verksamhet håller på att läggas i renskötselområdet. Konsekvenserna för renskötseln måste utredas mera täckande. I MKB-programmet och tillståndsbehandlingen måste man inkludera de av Renbeteslagsföreningen och renbeteslagen nämnda negativa konsekvenserna och riskerna för renbeteslaget samt de av parterna presenterade möjligheterna att minska dem eller till och med avskaffa dem.

Renbeteslaget betonar skyldigheten att förhandla med representanter för renbeteslaget vid planering av åtgärder med väsentlig inverkan på att idka renskötsel. Vid eventuell planering eller genomföring av området måste man vid hörande och förhandlingsmöten med renbeteslaget kunna minska eller helt och hållet avskaffa olägenheter och skador som de nya markanvändningsformerna eller strukturerna medför.

13. Naturvårdsverket

Naturvårdsverkets utlåtande innehåller en sammanfattning av till det sända utlåtanden av svenska myndigheter och en svensk förening. Sverige kommer att delta i miljökonsekvensförfarandet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har funnit att det finns ett fortsatt intresse att medverka i MKB-förfarandet. Länsstyrelsen vill dock understryka att även fågelpopulationen på den svenska sidan bör studeras. Siktfältsanalyserna bör utsträckas till 35 km och då kan konsekvenserna speciellt utsträcka sig till Pes-sinkiområdet. I detta sammanhang är det av betydelse hur hinderbelysningen utformas och dess synbarhet på längre avstånd. Kåtkäsubando by nämns inte i MKB-programmet. Älvlandskapet har pekats ut som riksintresse för friluftsliv och naturvård och därför bör miljökonsekvensbeskrivningen belysa hur friluftsliv och turism kan komma att påverkas av projektet.

Naturskyddsföreningen i Pajala förutsätter att man bedömer om flyttfåglarnas flyttstråkar kan flyttas närmare den svenska sidan. Med enkät och intervjuer

får man en noggrannare bild av hur människorna på den svenska sidan känner sig berörda av projektet. Konsekvensen på fastighetspriserna kan vara negativa. Kulturlandskapet förändras. Bullerproblematiken ska införlivas med MKB bl.a. genom att visa de olika bullernivåerna under olika tider på året och dygnet och beakta de meteorologiska förhållandena.

Kiruna och Pajala kommuner avstår från möjligheten att avge utlåtande.

Åsikter

1.

Bullerstörningarna och störningarna på landskapet bekymrar. Önskar en virtuell bild av gården. Hörs ljudet till gården? Hur kommer vindkraftverkens ljud att påverka bl.a. hundarna? Om kraftverken byggs önskar jag att invånarna och deras kompetens används som arbetskraft.

Av linjealternativen är A det enda alternativet som kan genomföras ty B och C förstör hela intrycket av Ylimuonio, ön och Utkujärvis östra strand. Först måste man tänka på den fasta bosättningen och först därefter på semesterboende.

2.

Enligt åsikt är levnadsförhållandena i hela norra Finland beroende av turism. De stora vindkraftparkerna och ellinjerna som spjälkar upp landskapet kan inte vara utan inverkan på turist- och landskapsimagen. För kraftöverföringen vore jordkabel det absolut bästa alternativet.

3.

Jag önskar att markägarna kunde beaktas bättre. En öppning på minst 150 ha kommer att ligga under överföringslinjen. Alternativet VEA, som har planerats på norra sidan av Utkujärvi, går från semesterbostädernas gårdar. Om kraftverket och linjen ändå byggs borde överföringslinjen dras med kabel förbi stugorna ca 1 km. Vindkraftprojektet är ett väldigt dyrt projekt att planeras hit.

4.

Om den planerade kraftlinjens linjer A eller B genomförs borde den genomföras som jordkabel då den går över norra delen av Utkujärvi. En luftlinje förstör stort det vackra sjö- och forslandskapet. Om jordkabelalternativet genomförs vore det bra att flytta den gamla kraftlinjen som går över Laitakoski till samma linje. Vi hoppas att vi skulle få information om det i detta projekt arrangeras hörande-/informationsmöten för invånarna eller då beslut fattas.

5.

Ifall ledalternativet A genomförs ska den absolut läggas med jordkabel. Då är olägenheterna för landskapet de minsta liksom även de materiella skadorna för skogsägarna.

En koncentrerad lösning är det absolut bästa alternativet för vindkraftparker – inga små ”betydelselösa” parker som förstör många natursköna områden. En klokare lösning både ekonomiskt och ekologiskt.

6. *Jaktföreningen Kairamiehet r.y,*

Mielmukkavaara är ett av de högsta skogsbeklädda bergen i området. I forststyrelsens regionekologiska plan över Muonio har det nu planerade vindkraftsområdet angetts som landskapsområde. Projektet kommer om det genomförs

att förstöra det berörda landskapsområdet. Noggranna miljöutredningar måste göras innan andra åtgärder kan vidtas.

- Vid bedömningen måste man beakta hur Mielmukkavaara öppnar sig i riktning mot Kajanki by, som är ett nationellt värdefullt landskapsområde och konsekvenserna måste utredas.
- Den ”tunga” skogsbilväg som måste byggas till Mielmukkavaara i den branta sluttningen skadar landskapet och konsekvenserna av vägens avrinningsområde på miljön gör en betänksam.
- Hur inverkar byggandet på naturturismen: Mielmukkavaara syns i fjärrlandskapet till Pallas-Hetta vandringsled.
- Den europeiska landskapskonventionen, 20.10.2000, artikel 1 *Landskapsskydd* avser åtgärder för att bevara och upprätthålla ett landskaps utmärkande eller karaktäristiska drag, när det är berättigat på grund av dess natur- och kulturmiljövärde som en följd av dess naturliga utformning och/eller av mänsklig verksamhet; artikel 5
- En noggrann fågelutredning med flyttleder måste göras i området.
- Det räcker inte att konstatera att det i andra vindkraftsområden inte har observerats negativa konsekvenser för fågelfaunan och flyttlederna. Mielmukkavaara hör troligtvis till havsörnens häckningsrevir.
- Området är viktigt för älgjakt och genom området går en vandringsled för älgarna till deras vinterbetesområden i Sverige. Hur ändrar byggandet vandringsleden (en väg på bergsluttningen och en elledning)?

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Projektbeskrivning

Med tanke på helheten och vindparken har projektet beskrivits på ett mångsidigt, klart och åskådligt sätt. Beskrivningen innehåller bl.a. projektets syfte, behov med motivering, livslängd och uppgifter om tidtabellen. För kraftlinjens del är den tekniska beskrivningen inte lika grundlig. Kraftlinjestrukturens höjd och beskrivning av stolptyper och materialmöjligheter saknas, liksom även nedläggningen. Konsekvensbeskrivningen måste kompletteras för dessa delar.

Behandling av alternativen

Det anges ingen motivering varför kraftlinjen inte kan byggas i den branta sluttningen. För dessa delar har avsaknaden på alternativ som är kortare än de från Mielmukkavaara söderut gående alternativen, inte presenterats på ett trovärdigt sätt. Bristen på kartmaterial försvårar en helhetsmässig granskning av området. I övrigt är alternativen tillräckliga och de har presenterats grundligt. Nollalternativet har beskrivits. Användningen av den specificerande jämförelsemetoden vid jämförelse av alternativen är användbar.

Planer, tillstånd och med dem jämförbara beslut som projektet förutsätter

De tillstånd och planer som projektet förutsätter har presenterats på ett klart sätt. För likhetens skull hade man även bort ange en eventuell avvikelse från naturvårdslagen (1069/1996, 553/2004) de fridlysta arterna (paragraferna 39 och 42), arterna som kräver särskilt skydd (47 §) samt arterna i naturdirektivets bilaga IV b. Ifall man då inventeringen blir klar vet att det finns behov för ett sådant förfarande ska bedömningsprogrammet kompletteras för dessa delar. Om byggandet av kraftlinjestopplarna placeras i ett vattenområde kan det röra sig om vattenbyggande och finnas behov för tillståndsförfarande som avses i vattenlagen. Torne-Muonio älven med sina biflöden hör till Finsk-svenska gränsälvskommisionens behörighetsområde.

Enligt MKB-lagens 13 § måste till alla tillståndsansökningar som är nödvändiga för genomföringen av ett projekt höra en MKB-beskrivning och kontaktmyndighetens utlåtanden om den. Att presentera ett tillståndsförfarande för alla delar av tillståndet hade öppnat sambandet mellan de i MKB-förfarandet utredda och för genomföringen nödvändiga tillstånden. Stadsplanen bekräftas inte, utan byggnadstillståndet måste vara i enlighet med gällande stadsplan. Den regionala miljöcentralen, d.v.s. Lapplands miljöcentral är behörig myndighet angående tillstånd till intrång som avses fornminneslagen.

Enligt MKB-programmet känner bygg- och miljölagstiftningen inte någon sådan ersättning som betalas för landskapsmen. Dock måste man märka att fastighetsägarna för kraftlinjernas del kan kräva ersättning i inlösningsförrättningen. Högsta domstolens beslut KKO:1999:61 berör ersättning för tilläggsmen för inlösnings enligt inlösningslagen. I detta fall byggdes en 400 kilovolts kraftlinje på platsen för en 110 kV kraftlinje. I beslutet har man konstaterat att i detta fall sänker de landskapsmen som elöverföringslinjen medför vid sidan av andra konsekvenser priset för fastigheterna i linjens närhet. Värdesänkningen är i inlösningslagen avsett men av varaktig karaktär som ersätts till fastighetsägaren. I det berörda fallet ansågs det vara måttligt att ersätta olägenheten även till de gårdar som ärendet berörde fastän inget område inlöstes från dem.

Samordning av bedömningsförfarandet med förfarandet enligt andra i lagar

Bedömningsprogrammet har behandlat samordningen av olika förfaranden. Samordningen av *utarbetandet av stadsplan*, som hör till de kommunala befogenheterna, med MKB-förfarandet avskaffar överlappande utrednings- och bedömningsarbete och gör samspelet klarare. De olika förfarandena har samordnats tidtabellsmässigt. I stället för planutkastet ska man använda markanvändnings- och bygglagens (MBL) begreppet beredningsmaterial (MBF 30 §), som bättre än planutkastet beskriver innehållet i alternativen och framläggningen av utredningarna i beredningsskedet.

Förutom tidtabellsättningen berör samordningen utredningar, alternativ och konsekvensbedömning, vilka enligt bedömningsprogrammet utgångsvis produceras i MKB-förfarandet. Enligt planen om deltagande och bedömning, som har utarbetats med stadsplanen (21.4.2009) som utgångspunkt, ska en stadsplan utarbetas för vindparksområdet. Miljöcentralen är av den åsikten att en bedömning som har genomförts så som nämns i MKB-programmet och i detta utlåtande producerar det för stadsplaneringen nödvändiga materialet. Beskrivningen av miljöns nuläge ger en bra bild av de nationella inventeringsplatserna som ligger i planeringsområde, speciellt Kajanki by, Pallas fjällen och Ylimuonio by. Dessa riksomfattande mål för områdesanvändning måste beaktas som ett specialmål som berör stadsplaneringen. I stadsplaneringen måste man likaså beakta specialmålet om behoven inom rikets försvar. För luftvärnets del tar man senare i detta utlåtande ställning till dem. Samordningen av förfarandena har planerats på sätt som avses i MKB-lagen.

Det har föreslagits att en *Natura-bedömning* ska göras i samband med MKB-förfarandet, om det på behovsmässiga grunder anses nödvändigt. I så fall ger

miljöcentralen i samma utlåtande ett sådant utlåtande som avses i naturvårdslagens 65 § och ett utlåtande om MKB-beskrivningen. Följande konsekvenser för Natura-områden kommer att bedömas:

- Torne-Muonio älvens vattendragsområdets konsekvenser för Naturaområdet med namnet (FI1301912, SCI)
- konsekvenserna av Muonionjärvi-Utkujoki området som ligger ca 9 km för Natura-området (FI1300801, SCI, SPA)
- Pallas-Ounas fjällen, det kortaste avståndet från dem är ca 10 km, konsekvenserna för Natura-området (FI1300101, SCI, SPA).

Samordningen av förfarandet som avses i naturvårdslagen har presenterats på tillräckligt sätt.

Projektområdet ligger på statsmark i ett område som speciellt är avsett för renskötsel. För genomförande av den förhandlingsskyldighet som avses i *Ren-skötsellagen* (848/1990) 53 § skulle en samordning av förhandlingarna mellan statliga myndigheterna och renbeteslaget med MKB-förfarandet främja genomföringen av de syften som bägge lagarna avser. I samband med MKB-förfarandet borde man även utreda om användningen av marken för att genomföra projektet föranleder betydande skada för renskötseln. Miljöcentralen föreslår att Muonio renbeteslag och Forststyrelsen, som förvaltare av statens marker samt Lapplands miljöcentral som kontaktmyndighet och eventuellt även Muonio kommun och Lapplands förbund ska delta i en förhandling där man betraktar projektområdet med tanke på dess vikt för renskötseln, projektets alternativa genomföringssätt och gränsen för ett betydande men. Tidtabellen för förhandlingarna borde vara sådan att det i utredningarna och bedömningarna är möjligt att beakta ovan nämnda faktorer. Även Muonio renbeteslag och Renbeteslagsföreningen har i sina utlåtande förutsatt att förhandlingarna startar.

Riksomfattande mål för områdesanvändningen

MKB-programmet har identifierat de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Det till landskapsplanläggningen riktade målet är inte avsett att tillämpas i annat fall än vid planeringen av landskapet. För kraftlinjernas del är målet därtill att man inom områdesanvändningen som berör energinät ska beakta extrema väderleksfenomen och översvåmningsrisker, den omgivande markanvändningen och dess utvecklingsbehov samt närmiljön, speciellt bosättning, värdefulla naturplatser och –områden samt särdragen i landskapet. Det allmänna målet är även att bevara Lapplands fjällområden för natur- och kulturvärdenas del som speciellt betydande områdeshelheter. Områdets särdrag måste identifieras och områdesanvändningen anpassas så harmoniskt som möjligt till de exceptionella naturförhållandena och till att säkra naturens hållbarhet och kulturvärden.

Genomföringen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen ska främjas vid planering på landskapsnivå och annan områdesplanering (markanvändnings- och bygglagen 24.2 §). Därtill ska de statliga myndigheterna i sin verksamhet beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen, främja möjligheterna att uppnå dem och bedöma vilka konsekvenser myndigheternas åtgärder har för regionstrukturen och områdesanvändningen. (MBL 24.1 §). Sålunda ska de statliga myndigheterna bl.a. i miljökonsekvensbedömningsförfarandet i sina utlåtanden ta ställning till projekt som påverkar områdesanvändningen med tanke på de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

MKB-beskrivningen ska bedöma alternativen i förhållande till de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Miljöns nuläge och utredningar som berör det

Miljöns nuläge har beskrivits detaljerat och genom att ta upp de uppgifter som saknas. Förhållandet mellan placeringen av kraftlinjen och bosättningen, speciellt eventuella enstaka fasta bostäder eller semesterbostäder blir oklar. Likaså har man inte beskrivit de alternativa kraftledningsområdenas förhållande till nuvarande verksamheter. I texten som beskriver bosättningen på den svenska sidan saknas Ruosteranta, som dock syns på kartan som visar den fasta bosättningen.

Konsekvenserna för miljön och bedömningen av dem

Utredningen av miljökonsekvenserna och avgränsningen av bedömningen till området som ska granskas och som är större än influensområdet är riktig. Speciellt beträffande vindparken, som ska placeras högt upp, kan synligheten i fjärrlandskapet variera mycket. Fastän det 30 km stora området som granskas för vindparkens del är befogat enligt medeltalet på observationerna om synlighet, måste svenskarnas förslag om en utvidgning på fem kilometer för nödvändiga delar beaktas i bedömningen. I övrigt är området för observationer tillräckligt stort och bedömningssättet enligt enskilda konsekvenser riktigt.

Inriktningen av konsekvensbedömningen per påverkansgrupp är rätt riktad. Med tanke på de konsekvenser som projektet medför har de väsentliga konsekvenserna presenterats för bedömning och den planerade bedömningen har presenterats med tillräcklig noggrannhet. De presenterade metoderna för bedömning av konsekvenserna kan godkännas. Bedömningen görs av specialsakkunniga.

Kraftledningsvägarnas konsekvenser för markanvändningen beskrivs delvis tvetydigt. Bedömningen kan inte enbart vara en beskrivning av den nuvarande markanvändningen. Angående konsekvenserna för landskapet betonar miljöcentralen att bedömningen riktas till för bosättning och turism och annan rörlighet centrala leder och områden. För vindparkens del hade de landskapssektorer där konsekvenserna troligen är de mest skadliga kunnat identifieras och presenteras t.ex. med kartor. Då hade man redan i MKB-programskedet kunnat samla in ställningstaganden från siktsektorer som den lokala befolkningen upplever som viktiga. Några av de mest betydande landskapssektorerna kan eventuellt öppna sig från Laukku- och Taivaskero i Pallas, från Lumikero vandringsled och från toppen av Outakka fjället samt från Kajanki landskapsområde. Utredningarna ska presentera landskapsiakttagelseplatsens miljövärden och -förväntningar och förändringens konsekvenser för landskapsutrymmets helhet.

MKB-programmet har inte behandlat vindkraftverkens belysning (flygvarningsljus). Belysningen är en betydande del av den förändring i landskapet som vindkraftverket föranleder och belysningen har även betydelse för fåglarnas beteende och därför ska belysningens nödvändighet och alternativa genomföringssätt och konsekvenser bedömas.

Konsekvenserna för fågelbeståndet riktar sig för kraftlinjernas del i betydande grad även till myrmiljön och småvattenmiljön. Det finns skäl att anse att det

centralaste är att utreda fåglarnas vårflyttning och häckningstider, men även en utredning om höstflyttningen ökar i väsentligt avseende informationen om det flyttande beståndet och ger uppskattningar om hur stort det flyttande antalet är. Höstflyttningen sprids över många månader, bl.a. flyttar en del vidare redan i juli-augusti, men den mest centrala utredningstiden är dock september-oktober. Början av oktober är säkert för svanens del den mest betydelsefulla tiden och svanens höstflyttning följer Torne-Muonio älv. Uppgifterna om svanen är dock de som man bäst känner. Storlommens och smålommens höstflyttningsslag går troligen i östra Finland och delvis på den ryska sidan. Genom att göra utredningarna i början och i slutet av september är det möjligt att utreda det centralaste beståndet.

De eventuella hotade naturtyperna och deras antal i området måste även utredas med tillräcklig noggrannhet i Mielmukkavaara vindpark och i området för de nya kraftledningsvägarna (Raunio, Anne, Schulman Anna & Kontula Tytti publicerad 2008). Hotbedömningen av Finlands naturtyper – del 2. Beskrivning av naturtyperna. (Finlands miljöcentral. Vammalan kirjapaino Oy, Vammala. 572 s.)

Den mest betydande olägenheten för ytvattens del kommer i byggskedet från uppröjning och från den sedimentbelastning som byggarbetena medför om arbetena beträffande vattenskyddet genomförs med bristfällig planering. Principerna för planeringen av kraftledningsstolpar vid överskridning av vattendrag ska beskrivas och de deras konsekvenser ska bedömas såväl avseende översvämningar som erodering (sluttningar och stränder) samt därigenom för ytvatten och möjligheterna att använda stränderna speciellt med tanke på rekreationsbruk.

Toppen av Mielmukkavaara är ett småskaligt, mosaikartat, av små tjärnar splittrat, bergigt område med tallar och björkar. Vid planeringen av placeringen av kraftverk, kablar och vägar ska möjligheten att bevara toppområdets småvatten beaktas och först och främst säkras att vattnet rinner i sina naturliga fåror. Å andra sidan ska grupperingen av vindkraftverken basera sig på konsekvenserna för miljön. Det är inte möjligt att ta ställning till de preliminära planerna för placeringen, som angetts i MKB-programmet, ty någon observationsbild om de viktigaste sektorererna finns ännu inte.

Vindkraftverkens konsekvenser för luftbevakningssensorerna är enligt Luftvärnets utlåtande oklara, men möjliga. En ostörd bevakning måste dock vid behov säkras i hela Finland. Projektets konsekvenser för sensorerna samt riskerna för landets försvar ska framgå i projektets MKB-beskrivning.

Miljökonsekvensbedömningen ska även innehålla vindparkens eventuella konsekvenser för TV-signalerna och kommunikationsförbindelserna.

Det är även all anledning att i bedömningsbeskrivningen ta ställning till hur människorna upplever att vindkraftverkens färg inverkar på förändringen i landskapet och på fåglarnas förmåga att observera vindkraftverken.

Kraftledningsstolparnas stag kan föranleda en säkerhetsrisk och deras konsekvenser ska bedömas.

I Fjäll-Lapplands kommuners område har det i en av Tunturi-Lapin kehitys ry

ledd projektutredning åren 2005-2006 utarbetats generalplaner för draghunds- och vandringsridningsleder. De i generalplanen presenterade lederna har ännu inte vidareförts som detaljerad planering och grundande av leder. Draghundslederna har dock i huvudsak redan länge använts. En hundspanssled går på många platser under kraftlinjevägarnas alternativ VEB och VEC och leden går många kilometer i samma riktning ganska nära draghundsleden på västra sidan av Mielmukkavaara. Vandringsridningsleden går längs den gamla postleden från Hetta via Puolitaipale och Könkäsenjärvi till Vuontisjärvi och vidare till Torassieppi.

MKB-programmet borde ha presenterat principiella medel att förhindra och minska olägenheterna i ett projekt av denna typ.

Plan för arrangering av deltagande

Planen för att delta i MKB-programmet har specificerats för det berörda projektet. Innan bedömningsprogrammet blev färdigt har deltagandet och dess konsekvenser för innehållet i bedömningsprogrammet beskrivits. Tidigare i detta utlåtande har ställning tagits till anordning av separata förhandlingar med Muonio renbeteslag. I övrigt möjliggör deltagandearrangemangen tillräckliga möjligheter för deltagande och påverkan.

Svenskarna har uttryckt önskan om att delta i MKB-förfarandet och därför kommer förfarandet som avses i Esbokonventionen att följas i projektet. MKB-programmet ger klar information om förfarandet vid internationellt deltagande.

Rapportering

MKB-programmets allmänna uttryck har exceptionellt hög standard och strukturen är klar. Texten flyter sammanhängande. Språket är nästan felfritt och kartorna klara. I samband med behandlingen av lagen om fornminnen försvagas läsbarheten av en klar kopiering från andra projekttexter så att texten inte passar för detta projekt. En noggrannare karta över ledalternativen skulle ha gjort det lättare att få en uppfattning om nuläget och att göra jämförelser. Kartan måste finnas med i MKB-beskrivningen. Den mest betydande bristen i rapporten har att göra med presentationen av källmaterialet. Utgivaren saknas från de flesta källmaterialen, vilket gör det betydligt svårare att söka verken. För att säkerställa specificeringen ska uppgifterna om intervjuerna föras med datum. Ett positivt specialomnämmande förtjänar även det faktum att sammanfattningen även presenterades på nordsamiska då man arbetade i det samiska området.

Konklusioner

MKB-programmet är av ovanligt hög standard och har möjliggjort en exakt kommentering. Projektets kraftledningsavsnitt har presenterats på betydligt allmännare nivå än vindparksavsnittet. Den största bristen är ovissheten om hur nära bosättningen kraftlinjen kommer att gå och kartorna som är för allmänna. MKB-beskrivningen ska innehålla utredningar, bedömningar eller motiverade svar på ärenden som angetts i detta utlåtande och i andra presenterade utlåtanden och åsikter. Förhandlingen med renbeteslaget måste ordnas. Sverige önskar delta i MKB-förfarandet. MKB-förfarandet kan fortsätta.

UTLÅTANDET FRAMME TILL PÅSEENDE

Utlåtandena och åsikterna om bedömningsprogrammet förvaras i original vid Lapplands miljöcentral. Kopior om utlåtandena och åsikterna har sänts till den

för projektet ansvariga. Kontaktmyndighetens utlåtande sänds till den för projektet ansvariga samt för kännedom till dem som inlämnat utlåtanden och åsikter. Utlåtandena hålls under hela bedömningsförfarandet framme till påseende i Muonio kommun och Lapplands miljöcentral och på Internet på adressen www.ymparisto.fi > Alueelliset ympäristökeskukset > Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > Vireillä olevat YVA-hankkeet > Mielmukkavaaran tuulipuisto. Därtill är det möjligt att bekanta sig med bedömningsprogrammet på kommunbiblioteket i Muonio och i den samnordiska biblioteksbusen.

Vid miljöcentralen har i utarbetandet av utlåtandet deltagit överinspektör Pekka Herva (naturvård, leder), överinspektör Eira Luokkanen (miljövård) och biolog Petri Liljaniemi (ytvatten).

Chef för områdesanvändning

Tarja Outila

Överinspektör

Leena Ruokanen

AVGIFT FÖR PRESTATION

4370 €

FASTSTÄLLANDE AV BETALNING

Enligt miljöministeriets förordning om de regionala miljöcentralernas avgiftsbelagda prestationer (1387/2006) är avgiften för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogram enligt MKB-lagen 4 370 euro.

Konto (Hkp-tili 350102152/M20/3012/531/MT3)

BILAGA

Sökande av ändring till den projektansvarige

FÖR INFORMATION

De som avgett utlåtanden och framfört åsikter
Miljöministeriet
Finlands miljöcentral